

OKRESNÝ ÚRAD PRIEVIDZA

odbor krízového riadenia
Medzibriežková 2, 971 73 Prievidza

INFORMÁCIE PRE VEREJNOSŤ

Podľa §14p) a §15a) zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 42/1994 Z. z. o civilnej ochrane obyvateľstva v znení neskorších predpisov zverejňuje Okresný úrad Prievidza informácie o zdrojoch ohrozenia, rozsahu ohrozenia, následkoch na postihnutom území, o spôsobe varovania obyvateľstva a záchranných prácach, úlohách a opatreniach a podrobnostiach o tom, kde sa dajú získať ďalšie informácie súvisiace s plánom ochrany obyvateľstva v rámci okresu Prievidza.

1. Informácie o zdrojoch ohrozenia

1.1 Objekty nakladajúce s nebezpečnými látkami (ďalej len „NL“)

V okrese Prievidza prevláda hospodárske zameranie:

- chemický priemysel,
- banský priemysel – hlbinná ťažba hnedého uhlia,
- potravinársky priemysel,
- strojársky priemysel,
- energetický priemysel,
- priemysel výroby stavebných hmôt,
- stavebný priemysel,
- špeciálny stavebný priemysel,
- poľnohospodárstvo – rastlinná výroba a živočíšna výroba,
- zdravotníctvo,
- gumársky priemysel,
- doprava,

V okrese Prievidza vzhľadom na rozšírený najmä chemický priemysel sú z hľadiska skladovaného množstva, ktoré môže spôsobiť potencióálne ohrozenie obyvateľstva pri vzniku mimoriadnej udalosti spojenej s únikom NL, najrozšírenejšie tieto nebezpečné látky: kyselina chlorovodíková (HCl), chlór (Cl₂), etylénoxid, vinylchlorid, etylén, amoniak (NH₃), výbušné latky a pohonné hmoty (automobilový benzín a nafta).

Tabuľka č.1

Okres	Zdroj ohrozenia / Obec	Nebezpečná látka	Oblasť ohrozenia – polomer v metroch	Poznámka
Prievidza	Zimný štadión Prievidza (2,0 t NH ₃)	amoniak	446 m	„0“
	SE, a.s Bratislava, Elektrárň Nováky, O.Z. Zemianske Kostofany	Hydrazínhydrát	podnik	Kategória „A“
	Vegum, a.s. Dolné Vestenice	Síra mletá olejová (SO ₃)	podnik	Kategória „A“
	Fortischem, a.s. Nováky*	Chlórovodík	3200 m*	Kategória „B“
	Slovaca Sasol Slovakia, spol. s r.o. Nováky	Etylénoxid	podnik	Kategória „B“
	MSM, spol. s r.o. Martin prevádzka Nováky	Výbušná látka	730 m	Kategória „B“

- *Pre FORTISCHEM a. s., Nováky je definovaná oblasť ohrozenia pre variantu NL, ktorá má najzásadnejší dopad na obyvateľstvo , t.j. 3200m – HCl chlórovodík.

1.2 Oblasti možného ohrozenia povodňami a záplavami z povrchových vodných tokov a oblasti možného ohrozenia v prípade porušenia vodnej stavby

1.2.a Povodne

Rozdelenie povodia podľa povodňového plánu zabezpečovacích prác správcu povodia, Slovenského vodohospodárskeho podniku, Správa povodia hornej Nitry Topoľčany:

1. rieka Nitra

Dĺžka toku 168,400 km, v správe závodu v km 76,920 - 168,400.

Charakteristika toku:

Pozdĺžny sklon sa pohybuje nad 0,7 ‰. Tok je z väčšej časti neupravený. Upravené úseky majú charakter čiastkových úprav, ktoré boli vykonané z hľadiska ochrany zvlášť ohrozených úsekov.

Neupravené úseky: Dno zapustené 2-3 m do terénu, v horných úsekoch cca 1 m. Šírka koryta sa pohybuje v rozmedzí 15-20 m. Sklon svahov nerovnomerný. Brehy sú nestabilné so silným vegetačným porastom.

Ochranné hrádze:

Sú opevnené trávny porastom. Tvar hrádzí je lichobežníkový. U novších hrádzí je šírka koruny 3,0 m. Sklon je 1:2 a 1:3. U starších hrádzí šírka koruny má 2 m, sklon činí 1:2 a 1:3.

a/ Pravostranná hrádza - 35,360 km

b/ Ľavostranná hrádza - 26,640 km

Na pravej strane sú hrádze v km toku: 80,400-101,000 105,500-120,260

Na ľavej strane sú hrádze v km toku: 76,920-79,270 80,400-91,640

92,700-99,800 113,500-119,500

V ostatných úsekoch rieka nie je ohradzovaná.

Zaplavované územia:

Počas veľkých vôd sa vyskytujú záplavy v neohradzovaných úsekoch a to v lokalitách Nováky - Prievidza. Záplavy sa tiež vyskytujú v oblastiach prítokov, ktoré sú škrtené stavidlovými uzávermi, kde v dôsledku vysokej hladiny vody v rieke Nitre musia byť stavidlá uzavreté a v dôsledku toho nie je možné odvieť vodu z prítokov.

Počas povodní v roku 2010 došlo k zaplaveniu územia vybrežením toku Handlovka a prítokov od rybníka Handlová po zaústenie do toku Nitra. Prietoky na Handlovke a prítokoch dosiahli na základe údajov SHMU úroveň Q1000.

Na rieke Nitre došlo k vybreženiu v úsekoch:

- Nedožery–Brezany – Prievidza, Nitrianske Pravno, Pravenec, Poluvsie,
- Opatovce nad Nitrou , Nováky,
- Čereňany, Oslany.

Na toku Bystričany – k.ú. Bystričany, tok Malinová – obec Malinová, potok Lehotský, a Suchý – Lehota pod Vtáčnikom.

Na toku Nitrica - Valaská Belá, Nitrianske Rudno, Liešťany.

Na toku tok Breziansky - obec Nedožery–Brezany, tok Čihoc – Nitrianske Sučany, tok Pažitský – Oslany, tok Vyšehradný - Vyšehradné.

2. rieka Nitrica:

Dĺžka toku je 51,600 km. Celý tok je v správe povodia hornej Nitry Topoľčany.

Charakteristika toku:

Od km 0,00-15,00 je tok nížinný a od km 15,00-35,20 tok silne krivolaký horský. Tok Nitrica preteká okresmi Prievidza a Partizánske.

V km 28,00-29,400 sa nachádza priehrada Nitrianske Rudno.

Upravené časti toku nie sú ohrádzované.

Kritické miesta pri povodniach: Úseky Nitrica - Diviacka Nová Ves, Diviaky - Máčov, Valaská Belá nad úpravou.

3. rieka Handlovka:

Dĺžka toku je 30,550 km. Celý tok patrí pod správu povodia hornej Nitry Topoľčany a nachádza sa v okrese Prievidza.

Charakteristika toku:

Tok nie je ohrádzovaný z časti upravený. Úpravy sú prevedené na prietok Q 100 s pozdĺžnym sklonom 4 ‰. Charakter toku je bystrinný. Upravené úseky sú v km 3,000-8,620 20,389-21,150 21,550-23,158 23,158-24,286 24,286-24,600.

Ostatné časti toku sú neupravené.

Tvar koryta je lichobežníkový, iba v úseku v km 23,00-24,550 je koryto zabezpečené opornými múrmi. V km 23,158-24,286 je koryto vedené v betónovom potrubí priemeru 2026 mm.

Kritickými miestami pri povodniach: Úseky Prievidza – Veľká Čausa, Chrenovec - Ráztočno a krytý profil v km 24,286.

1.2.b Vodné stavby na území okresu Prievidza

Tabuľka č.2

Vlastník vodnej stavby/prevádzkovateľ	Názov vodnej stavby	kategória	TBD/technicko bezpečnostný dohľad
SVP, š.p., OZ Piešťany	Vodná stavba Nováky: VN Nitrianske Rudno na Nitrici Hať horná na Nitre Hať dolná na Nitre AN Nováky	II.	SVP, š.p., OZ Piešťany
	AN Kanianka (na toku Ruch)	IV.	SVP, š.p., OZ Piešťany
	AN Brezany		SVP, š.p., OZ Piešťany
	AN Lazany		SVP, š.p., OZ Piešťany
	Suchý polder Lehota pod Vtáčnikom	IV.	SVP, š.p., OZ Piešťany
MŽP SR	Stabilizačný násyp Handlovky – prekrytie toku	III.	
MO SRZ Handlová	VN Handlová	IV.	
Vlastník vodnej stavby/prevádzkovateľ	Názov vodnej stavby	kategória	TBD/technicko bezpečnostný dohľad
Lesy SR, š.p., Banská Bystrica / Rybárstvo Kamenný potok – Miroslav Šlenc, Francúzskych partizánov 3001/33, Vrútky	Vodná nádrž Gápel	IV.	

1.2.c Odkaliská na území okresu Prievidza

Tabuľka č.3

Vlastník vodnej stavby/ prevádzkovateľ	Názov vodnej stavby	kategória	TBD/odborne spôsobilá osoba
SE, a.s., ENO závod Zemianske Kostolany	Dočasné odkalisko	I.	Vodohospodárska výstavba, š.p., Bratislava
	Definitívne odkalisko Chalmová	II.	Vodohospodárska výstavba, š.p., Bratislava
	Pôvodné odkalisko Zemianske Kostolany	II.	Vodohospodárska výstavba, š.p., Bratislava
Fortischem, a. s. Nováky	Odkalisko 6	IV.	
	Odkalisko 7 Nováky a sklad vápna Podubie	III.	
Hornonitrianske bane Prievidza, a.s.	Staré odkalisko Baňa Cigeľ – ČOV z úpravne uhlia	III.	Geohydro Bratislava, Exnárova 21, 821 03 Bratislava /Ing. Peter Magula

	Nové odkalisko Baňa Cigeľ – ČOV z úpravne uhlia	III.	Geohydro Bratislava, Exnárova 21, 821 03 Bratislava /Ing. Peter Magula
--	--	------	--

1.3 Oblasti možného ohrozenia svahovými deformáciami a seizmickou činnosťou

- a) svahové deformácie - zosuvy pôdy, skál, pokles pôdy, prepady dutín (kamenné lavíny) – vrátane udalostí spôsobených ľudskou činnosťou (v oblastiach postihnutých banskou činnosťou),
b) seizmická činnosť,

a) svahové deformácie - zosuvy pôdy, skál, pokles pôdy, prepady dutín (kamenné lavíny) – vrátane udalostí spôsobených ľudskou činnosťou (v oblastiach postihnutých banskou činnosťou),

Oblasti postihnuté zosuvmi pôdy vplyvom prírodných síl sú v okrese Prievidza roztrúsené hlavne v handlovskej doline a v oblasti mestských častí okresného mesta Prievidza. Sledované miesta postihnuté zosuvmi pôdných vrstiev sú v katastrálnych územiach mesta Bojnice, mesta Prievidza – časť Veľká Lehôtka a Hradec – aktívne zosuvné územie - aktuálne (18.2.2015) po sanácii, obce Chrenovec – Brusno – čiastočne stabilizovaný zosuv v sledovaní a obcí Jalovec, Lipník, Malá Čausa, Veľká Čausa, Diviaky nad Nitricou, Čavoj, Dolné Vestenice, Podhradie a mesto Handlová – v týchto lokalitách sa jedná o stabilizované zosuvy.

Poklesy pôdy vplyvom banskej činnosti v poddolovanom území sa nachádzajú v katastrálnych územiach mesta Nováky a obce Koš. V súčasnosti sú vzniknuté „priepadliská“ zaradené do zoznamu chránených prírodných útvarov v okrese Prievidza.

Prepad dutín sa vyskytol v roku 2012 v obci Valaská Belá kde sa na záhrade rodinného domu vytvoril otvor v zemi s priemerom cca 3 m a hĺbkou cca 15m. Odbornou prehliadkou jaskyniarov bol tento výtvar zaradený do zoznamu krasových jaskýň s názvom „Jaskyňa Katka“ (Sondor). Uzatvorenie tohto výtvaru bude vykonané odbornou firmou prostredníctvom Ministerstva životného prostredia SR.

Poddolované územia vplyvom banskej činnosti sa nachádzajú v celom území pôsobenia Hornonitrianskych baní Prievidza, a.s. , lokality, Nováky, Cigeľ, Koš, Sebedražie, Handlová, Nová Lehota. V oblastiach poddolovaných území obcí je vyhlásená stavebná uzávera v dôsledku rizika poklesu zemných vrstiev a možného vzniku priepadlísk.

Oblasti postihnuté padaním skál

- cesta I. triedy v smere Prievidza – Žilina v dĺžke 4 km
- cesta II. triedy v smere Prievidza – Martin v dĺžke 3 km
- cesta II. triedy v smere Prievidza – Ilava v dĺžke 6 km

b) seizmická činnosť,

Územie sa nachádza na okraji seizmickej oblasti, podľa seizmotektonickej mapy Slovenska patri územie do oblasti s intenzitou seizmických otrasov o sile 6 až 7° MSK-64.

Znázornenie seizmickej aktivity v Trenčianskom kraji

1.4 Preprava nebezpečných látok

Preprava nebezpečných látok sa realizuje po cestných komunikáciách a po železnici. Hlavné trasy prepravy nebezpečných látok po cestných komunikáciách v okrese Prievidza sú:

Tabuľka č.4

ZOZNAM A OZNAČENIE JEDNOTLIVÝCH TRÁS PREPRAVY NL PO ŽELEZNICI		
Trasa	Názov železničnej trasy	Dotknuté okresy
ž4	Nováky - Topoľčany - Leopoldov - Bratislava	PD
ž5	Čierna n./T. - Košice - Prievidza - Nováky	PD
ž6	Nováky (Štúrovo) - Topoľčany - Trenčín	PD
ž7	Plaveč - Prešov - Vrútky - Zemianske Kostoľany	PD
ž10	Nováky - Topoľčany - Trenčín - N. Mesto n./V. - Myjava	PD
ž12	Nováky - Topoľčany - Trenčín - Bratislava	PD
ž13	Nováky - Topoľčany - Trenčín - Lúky pod Makytou	PD
ž14	Nováky - Vrútky - Púchov - Lúky pod Makytou	PD
ž16	Čierna n./Tisou - Žilina - Trenčín - Chynorany - Nováky	PD

Tabuľka č.5

ZOZNAM A OZNAČENIE JEDNOTLIVÝCH TRÁS PREPRAVY NL PO POZEMNÝCH KOMUNIKÁCIÁCH		
Trasa	Názov cestnej trasy	Dotknuté okresy
c1	Drietoma – Nováky	PD
c8	Nováky - Šaľa - Bratislava	PD

c10	<u>Nováky</u> - Liptovský Mikuláš - Svit - Trebišov	PD
c17	Drietoma – <u>Nováky</u> – <u>Prievidza</u> - Zvolen - Šahy - MR	PD
c18	Svrčinovec - Žilina - TN - <u>Nováky</u> – <u>Prievidza</u> -ZV - Šahy	PD
c20	<u>Nováky</u> - Oslany - Žarnovica	PD
c21	Bratislava - Zlaté Moravce - <u>Prievidza</u>	PD
c22	<u>Nováky</u> - Trenčín - Považská Bystrica - Žilina - Košice	PD
c23	Košice - Zvolen - <u>Prievidza</u> - Trenčín - Bratislava	PD
c24	<u>Nováky</u> - Bánovce n./B. - Nové Mesto n./V. - Bratislava	PD
c25	Vrbovce - Senica - Kúty - Bratislava - <u>Nováky</u>	PD
c27	Horné Srnie - Nemšová - Bánovce n./B. - <u>Nováky</u>	PD
c29	<u>Nováky</u> – (okr. LC, RS, BB) - <u>Nováky</u>	PD
c31	Bytča – Trenčín – <u>Prievidza</u> – Žiar nad Hronom	PD
c33	Lysá pod Makytou – Trenčín – <u>Prievidza</u> – Banská Bystrica	PD
c34	Slovenská Ľupča - Žiar n./H. - <u>Prievidza</u> - Valaská Belá	PD
c35	<u>Nováky</u> - Hradište - Topoľčany	PD
c37	Slovenská Ľupča – Považská Bystrica	PD
c41	Žilina – Rajec – <u>Nitrianske Pravno</u> – <u>Prievidza</u> – Žiar n./H.	PD
c42	Pezinok – Nitra – Topoľčany – Chynorany – <u>Dolné Vestenice</u>	PD
c44	<u>Nováky</u> – Bánovce nad Bebravou – Motešice	PD

1.5 Ohrozenie mimoriadnymi javmi poveternostného a klimatického charakteru

- a) vietor,
- b) teplotné extrémny (horúčavy, mrazy),
- c) búrky a privalové dažde,
- d) inverzia,
- e) hmly,
- f) snehové lavíny,
- g) snehové kalamity,
- h) námrazy a poľadovice

a) vietor,

Územie okresu Prievidza sa vyznačuje prúdením vetra severných až severovýchodných smerov s priemernou rýchlosťou cca $4\text{m}\cdot\text{s}^{-1}$ s častými nárazovými vetrami rôznych smerov s priemernou rýchlosťou cca $14 - 16\text{m}\cdot\text{s}^{-1}$ až do $22\text{m}\cdot\text{s}^{-1}$.

b) teplotné extrémny (horúčavy, mrazy),

Teplotné úhrny v letnom období dosahujú v okrese Prievidza priemerne cca $21 - 23\text{st}\cdot\text{C}$. Zimné teploty sa pohybujú v priemerných hodnotách cca 7 až $-7\text{st}\cdot\text{C}$.

c) búrky a privalové dažde,

Konfigurácia terénu v okrese Prievidza dáva predpoklady na lokálne silné búrky, prípadne vznik veľkých búrkových formácií. Jedná sa hlavne o oblasti pohoria Vtáčnik, Magura, Rokoš a Kľak. Pri vzniku búrok je predpoklad vzniku prívalových dažďov a následných povodní na celom území okresu Prievidza.

d) inverzia.

V okrese Prievidza sa nachádzajú oblasti, ktoré môžu byť pri vhodných meteorologických podmienkach postihnuté inverziou. Ide o Prievidzskú kotlinu, od Nitrianskeho Pravna až po Nováky, od Nitrianskeho Rudna až po hranicu okresu Partizánske, oblasť obce Valaská Belá. Riziko vzniku inverzie je najintenzívnejšie v jarnom a jesennom období .

e) hmly.

V okrese sa vyskytujú hmly celoročne, hlavne v období jarných a jesenných inverzií. Ich nebezpečnosť býva často na úrovni viditeľnosti 50-100m (II. Stupeň výstrah SHMU) a tým sa stávajú výrazným rizikom pre vodičov a obyvateľov.

f) snehové lavíny

Lavíny ohrozujú hlavne oblasti vyšších polôh, oblasť Kľaku – Fačkovské sedlo (Kľačno), oblasť Homôľky (Valaská Belá) a Vyšehradné (Nitrianske Pravno).

g) snehové kalamity.

Snehové kalamity sa vyskytujú sporadicky v severných častiach okresu a v obciach, ktoré sa nachádzajú v podhorských oblastiach. Výskyt snehových kalamít nie je možné vyjadriť početnosťou pravdepodobnosti.

h) Námrazy a poľadovice.

Výskyt poľadovice a námrazy je závislý na konfigurácii terénu a na vývoji počasia. Možnosť vzniku námrazy a poľadovice je prakticky v celom okrese, nakoľko sa jedná o okres z väčšej časti horského a podhorského charakteru.

Veterné smršte a silné vetry postihujú predovšetkým horské hrebene. Veterné smršte sa však môžu vyskytnúť, v závislosti od počasia, v ktorejkoľvek lokalite okresu Púchov. Z doteraz mapovaných mimoriadnych udalostí sa veterné smršte, ktoré spôsobili značné materiálne škody vyskytli najmä v obciach Lazy pod Makytou, Zubák v roku 2009.

1.6 Ohrozenie rozsiahlymi požiarimi lesných porastov a osídiel:

lesné požiare

Celý okres pokrývajú veľké a súvislé lesné porasty v ktorých je zvýšené riziko vzniku veľkých požiarov. Jedná sa o pohorie Vtáčnik a Strážovské vrchy.

Oblasti, kde vznikli v minulosti lesné požiare:

kataster obce Cigeľ,

kataster obce Čavoj,

kataster mesta Nováky – Brezina,

kataster obce Ráztočno - rekreačná oblasť Remata,

kataster mesta Handlová – časť Kebaňa Handlová,

kataster obce Liešťany – Hradský vrch,

kataster obce Rudnianska Lehota,
kataster mesta Prievidza – Lesopark Prievidza.

Príčinou požiarov v okrese Prievidza boli najčastejšie nepovolená a neodborná manipulácia s otvoreným ohňom, fajčenie ale aj blesky a nepovolené zakladanie ohňov v prírode a vypaľovanie suchej trávy a porastov. (Zdroj: OR HaZZ Prievidza)

b) požiare a výbuchy vo výrobných podnikoch vyplývajúcich z povahy ich činnosti.

Chemické, drevárske, energetické podniky.

1.7 Ohrozenie bioterorizmom

Teroristické použitie biologických prostriedkov (bioterrorizmus) je ich zneužitie organizovanými protispoločenskými skupinami alebo jednotlivcami zvlášť zavrhnúťhodným spôsobom proti štátnym orgánom, verejno-právnym inštitúciám a objektom s hromadným pobytom obyvateľstva s cieľom narušiť bežný chod života a ekonomiky, spôsobiť závažné straty na životoch a zdraví obyvateľstva, zvierat a na poľných kultúrach s prvkami psychologického zastrasovania skupín obyvateľstva a vytvárania paniky v dobe mieru, ktorá môže vzniknúť v značnom rozsahu z nekritickej obavy zo šírenia hromadných epidemických ochorení.

1.8 Epidémie a epizócie

Priestory zvýšeného **epizootického ohrozenia** predstavujú poľnohospodárske družstvá, bitúnky a podniky zamerané na spracovanie mäsa a mäsových výrobkov, resp. podniky na spracovanie mliečnych výrobkov.

Zvýšené riziko epidémii v okrese Prievidza predstavuje najmä **kliešťová encefalitída**.

2. Informácie o možnom rozsahu mimoriadnej udalosti a následkov na postihnutom území

2.1 Objekty nakladajúce s nebezpečnými látkami

Informácie o možnom rozsahu mimoriadnej udalosti, t.j. o veľkosti oblasti ohrozenia, ktorú vyhodnocuje a určuje prevádzkovateľ okolo objektu nakladajúceho s chemickou nebezpečnou látkou v súlade s vyhláškou MV SR č. 533/2006 Z.z. o podrobnostiach o ochrane obyvateľstva pred účinkami nebezpečných látok v znení neskorších predpisov, sú špecifikované v tabuľke č. 1.

V prípade vzniku mimoriadnej udalosti spojenej s únikom nebezpečnej látky vo vyššie uvedených oblastiach ohrozenia môže dôjsť u nechránených osôb (bez použitia ochranných prostriedkov) k poškodeniu zdravia.

V prípade vzniku mimoriadnej udalosti spojenej s únikom motorového benzínu na čerpacích staniaciach, resp. pri explózii motorového benzínu, môže tlaková vlna narušiť statiku blízkych budov a následne spôsobiť zranenie nechránených osôb napr. letiacimi úlomkami skla z rozbitých okenných tabúl.

2.2 Povodne

Oblasť ohrozenia povodňami je stanovená pre vybrané vodné toky formou zátopového územia vyhodnoteného správcom vodného toku na 50 - ročnú príp. 100 - ročnú vodu. V súčasnosti sú významné aj nepredvídateľné povodne z prívalového dažďa v podhorských a horských oblastiach okresu Prievidza. Vznik mimoriadnej udalosti v dôsledku povodní predstavuje v závislosti od rozsahu povodne predovšetkým riziko veľkých majetkových škôd a v prípade nerešpektovania pokynov organov štátnej správy ochrany pred povodňami aj riziko ohrozenia zdravia a života.

2.3 Preprava nebezpečných látok

Vzhľadom k skutočnosti, že po cestných komunikáciách a železnici sa prepravujú rôzne nebezpečné látky v rozličných množstvách, nie je možné pri preprave nebezpečných látok jednoznačne vopred vymedziť oblasť ohrozenia ako v prípade stacionárnych objektov nakladajúcich s nebezpečnými látkami. V prípade mimoriadnej udalosti počas prepravy nebezpečnej látky sa oblasť ohrozenia určuje operatívne podľa skutočnej situácie v závislosti od množstva a druhu uniknutej nebezpečnej látky, meteorologickej situácie, doby úniku a výsledkov monitorovania.

Vychádzajúc z § 7 ods. 2 písm. b) vyhlášky MV SR č. 533/2006 Z.z. o ochrane obyvateľstva pred účinkami nebezpečných látok v znení neskorších predpisov, ak pri preprave nebezpečných látok nie je známy druh nebezpečnej látky na účely okamžitého zásahu sa za bezpečný priestor, v ktorom sa výskyt nebezpečnej látky nepredpokladá, považuje priestor vzdialený najmenej 100 metrov od miesta výskytu nebezpečnej látky.

3. Nebezpečné vlastnosti a označenie látok, ktoré môžu spôsobiť mimoriadnu udalosť

AMONIAK

○ sumárny vzorec	NH₃
○ UN kód (identifikačné číslo látky)	1005
○ Kemlerov kód (identifikačné číslo nebezpečia)	268

Základná charakteristika

Pri bežnom tlaku a teplote je amoniak toxický, bezfarebný plyn (teplota varu za normálnych podmienok je -33,5°C) s charakteristickým prenikavým, ostrým, silne dráždivým zápachom. Amoniak je zásaditá žieravina, v kvapalnej forme pôsobí leptavo. Vďaka svojej hustote 0,771 kg.m⁻³ je zhruba o polovicu ľahší ako vzduch. Skladuje sa skvapalnený pod tlakom. Je veľmi dobre rozpustný vo vode, s kyselinami reaguje za vzniku amónnych solí. Má silné korozívne účinky voči kovom, hlavne voči zliatinám medi.

Dopady na zdravie človeka, riziká

Vo všeobecnosti možno amoniak charakterizovať ako látku toxickú, ktorá však vďaka svojmu prenikavému zápachu, upozorňujúcemu včas na svoju prítomnosť, väčšinou nepredstavuje výrazné riziko pre človeka.

Krátkodobá expozícia amoniaku môže dráždiť aj popáliť kožu a oči s rizikom trvalých následkov. Môže spôsobiť podráždenie nosnej sliznice, úst, hltana, spôsobuje kašeľ a dýchacie problémy.

Expozícia s vyššími koncentraciami amoniaku môže spôsobiť aj zavodenie pľúc (edém) a vážne dýchacie problémy. Pri koncentrácii vyššej než 0,5 % obj. (asi 3,5 g.m⁻³) je i krátkodobá expozícia smrteľná. Pri styku so skvapalneným amoniakom vznikajú ťažké omrzliny. Koncentrácia 0,25% obj. pár vo vzduchu je nebezpečná pri vdychovaní po dobu 30 min.

Dopady z hľadiska životného prostredia

Vo vzťahu k životnému prostrediu ide o látku nebezpečnú. Amoniak je veľmi toxický pre vodné organizmy (predovšetkým ryby), pričom zohráva významnú rolu jeho veľmi dobrá rozpustnosť vo vode. Môže meniť pH - hodnotu ekologických systémov, spôsobuje okysľovanie pôd a podporuje eutrofizáciu vôd (premnoženie rias a siníc).

CHLÓR

○ sumárny vzorec	Cl₂
○ UN kód (identifikačné číslo látky)	1017
○ Kemlerov kód (identifikačné číslo nebezpečenstva)	268

Základná charakteristika

Je to žltozelený, nehorľavý plyn štipľavého zápachu, 2,5-krát ťažší ako vzduch, jedovatý a žieravý. Pri styku s vlhkým vzduchom tvorí hmlu (reaguje s vodnou parou). V kvapalnom skupenstve má oranžovožltú farbu. Zlučuje sa s takmer všetkými prvkami, prudko reaguje s organickými látkami.

Dopady na zdravie človeka, riziká

Chlór je nebezpečná, jedovatá látka s vysokými dráždivými a dusivými účinkami. Pri vdychovaní dráždi oči, dýchacie cesty a pokožku. Nadýchanie plynu spôsobuje ťažké podráždenie dýchacích ciest a pľúc, bolesti v hrdle, kašeľ, dýchavičnosť, dusenie, nutkanie na zvracanie, opuch hrtana a pľúc, bolesť hrudníka a pľúcny edém, ktorý sa môže prejaviť s oneskorením dvoch dní. Kontakt s kvapalinou spôsobuje začervenanie kože (tvorba pľuzgierov, popáleniny), pri dlhodobej práci môže dochádzať k uhrovitosti (chlórové akné). Krátkodobý účinok: koncentrácia 0,1 % počas 10 minút pôsobí smrteľne.

Dopady z hľadiska životného prostredia

Jedovatá látka, nebezpečná pre životné prostredie. Chlór je veľmi jedovatý pre vodné organizmy. Pri väčších únikoch látky je, vzhľadom na jeho hustotu, potrebné zabrániť natečeniu média do kanalizácie, vodných tokov a vodných nádrží.

KYSELINA CHLOROVODÍKOVÁ

○ sumárny vzorec	HCl
○ UN kód (identifikačné číslo látky)	1789
○ Kemlerov kód (identifikačné číslo nebezpečenstva)	80

Základná charakteristika

Chlorovodík je bezfarebný plyn s bodom varu -85,1 °C. Po rozpustení vo vode reaguje silne kyslo a je označovaný ako kyselina chlorovodíková, technický názov kyselina soľná. Je dymivá,

odparuje sa z nej plynný chlorovodík. Je to číra bezfarebná až svetložltá kvapalina s ostrým štipľavým zápachom. Kvapalina sa ľahko odparuje a tvorí silne leptavú zmes, ktorá je ťažšia ako vzduch. Látka reaguje s mnohými kovmi za tvorby ľahko zápalného vodíka. Pri kontakte s hydroxidmi môže nastať prudká reakcia.

Dopady na zdravie človeka, riziká

Veľmi nebezpečná látka, jej pary spôsobujú ťažké a bolestivé poleptanie kože, veľmi vážne popáleniny očí, dýchacích ciest a pľúc až edém hlasiviek a pľúcny edém. Pľúcny edém môže vzniknúť s oneskorením až dva dni. Po vdýchnutí pár je preto vždy nutné lekárske vyšetrenie. Kontakt s kvapalinou spôsobuje silné poleptanie zasiahnutých častí tela. Silné podráždenie ku kašľu, mohutné slzenie, pichľavé bolesti na koži. Pri požití dochádza k poleptaniu zažívacieho traktu. Aj malé množstvo vyvoláva páľčivú bolesť, zovretie hrdla, zvracanie a šokový stav. Väčšie dávky spôsobujú rozsiahlu deštrukciu, perforáciu žalúdka a smrť. Koncentrácia 0,15 % pôsobí po niekoľkých minútach smrteľne.

Dopady z hľadiska životného prostredia

Pri úniku tejto žieravej kvapaliny môže dôjsť k uvoľneniu silno leptavej hmly, ťažšej než vzduch. Výrazne znižuje pH (zvyšuje kyslosť) prírodných systémov, do ktorých prenikne. Je veľmi nebezpečná pre ryby a vodné organizmy.

AUTOMOBILOVÝ BENZÍN

- UN kód (identifikačné číslo látky) 1203
- Kemlerov kód (identifikačné číslo nebezpečia) 33

Základná charakteristika

Bezfarebná až bledožltá prchavá a mimoriadne horľavá kvapalina s typickým benzínovým zápachom. Pary benzínu so vzduchom tvoria výbušnú zmes.

Dopady na zdravie človeka, riziká

Benzín je škodlivý pri vdýchnutí, pri kontakte s pokožkou a po požití. Príznaky a symptómy: podráždenie kože (pocit pálenia, sčervenania, opuch, odmastenie pokožky sprevádzané dermatologickými zmenami), podráždenie očí (sčervenanie a pocit rezania), podráždenie dýchacích orgánov (kašeľ, sípavé dýchanie, ťažkosti pri dýchaní, krátky dych), zvýšená teplota. Dýchacie problémy môžu pretrvávajúť niekoľko hodín po expozícii. Má narkotické účinky, vdychovanie vysokých koncentrácií výparov môže pôsobiť na centrálnu nervovú sústavu a prejaviť sa stratou orientácie, bolesťou hlavy, nevoľnosťou. Dlhodobé vdychovanie môže spôsobiť bezvedomie a smrť. Dopady na krvotvorbu: anémia, znížená imunita. Dopady na periférnu nervovú sústavu: nestála chôdza, slabosť svalov. Dopady na sluchové orgány: dočasne slabší sluch, hučanie v ušiach.

Dopady z hľadiska životného prostredia

Benzín je toxický pre vodné organizmy. Vo vode slabo rozpustný, môže spôsobiť dlhodobé nepriaznivé účinky vo vodnom prostredí.

4. Informácie o spôsobe varovania obyvateľstva a o záchranných prácach

4.1 Varovanie obyvateľstva

Varovanie obyvateľstva sa vykonáva varovnými signálmi:

- a) „**VŠEOBECNÉ OHROZENIE**“, t.j. **dvojminútovým kolísavým tónom sirén** pri ohrození alebo vzniku mimoriadnej udalosti ako aj pri možnosti rozšírenia následkov mimoriadnej udalosti.
- b) „**OHROZENIE VODOU**“ t.j. **šesťminútovým stálym tónom sirén** pri ohrození ničivými účinkami vody.

Koniec ohrozenia sa vyhlasuje signálom „**KONIEC OHROZENIA**“, t.j. **dvojminútovým stálym tónom sirén** bez opakovania.

Varovný signál a signál koniec ohrozenia sa následne dopĺňajú **hovorenou informáciou** prostredníctvom hromadných informačných prostriedkov, ktorá by mala obsahovať predovšetkým informácie o čase vzniku a druhu mimoriadnej udalosti, o predpokladanom rozsahu ohrozenia a pokyny pre obyvateľstvo.

V súlade s § 16 ods. 1 písm. g) zákona č. 42/1994 Z. z. o civilnej ochrane obyvateľstva v znení neskorších predpisov **hlásnu službu** (varovanie obyvateľstva a vyzozumenie osôb činných pri riešení mimoriadnej udalosti a obcí o ohrození) pre svojich zamestnancov, osoby prevzaté do starostlivosti, iné osoby a obce, ktoré bezprostredne ohrozujú **zabezpečujú právnické osoby a fyzické osoby podnikatelia**, ktorí svojou činnosťou môžu ohroziť, život, zdravie alebo majetok (napr. prevádzkovatelia objektov nakladajúcich s nebezpečnými látkami).

Pre zabezpečenie varovania obyvateľstva, vlastných zamestnancov a osôb prevzatých do starostlivosti sú títo prevádzkovatelia povinní na území ohrozenom nebezpečnou látkou budovať samostatný systém varovania obyvateľstva tzv. **autonómny systém varovania** (ďalej len „ASV“).

V súlade s § 15 zákona NR SR č. 7/2010 Z. z. o ochrane pred povodňami v znení neskorších predpisov informácie súvisiace s možným vznikom povodňovej situácie alebo so vznikom mimoriadnej udalosti, na základe ktorých sa s využitím informačného systému civilnej ochrany zabezpečí včasné varovanie obyvateľstva, vyzozumenie orgánov ochrany pred povodňami, orgánov štátnej správy, zložiek Hasičského a záchranného zboru a obcí na povodňou ohrozenom území prijíma a poskytuje **hlásna povodňová služba**. Túto službu zabezpečuje ministerstvo vnútra, okresné úrady v sídle kraja, okresné úrady a obce; ministerstvo ŽP prostredníctvom SHMÚ a správcu vodohospodársky významných vodných tokov, predpovedná povodňová služba.

V prípade iných mimoriadnych udalostí, ktoré môžu vzniknúť na území okresu Prievidza sa varovanie obyvateľstva zabezpečuje varovacou sieťou civilnej ochrany prostredníctvom Okresného úradu Prievidza a obcí nachádzajúcich sa v okrese Prievidza.

4.2 Záchranné práce

V zmysle vyhlášky MV SR č. 523/2006 Z.z o podrobnostiach na zabezpečenie záchranných prác a organizovania jednotiek civilnej ochrany v znení neskorších predpisov sa v súvislosti so

vznikom nožnej mimoriadnej udalosti vykonávajú záchranné práce ako činnosti na záchranu života, zdravia osôb a záchranu majetku ako aj na odsun z ohrozených alebo postihnutých priestorov. Súčasťou záchranných prác sú činnosti na zamedzenia šírenia a pôsobenia následkov mimoriadnej udalosti a vytvorenie podmienok na odstránenie následkov mimoriadnej udalosti. Záchranné práce sa vykonávajú zložkami integrovaného záchranného systému, útvarmi policajného zboru a osobami povolanými na osobné úkony.

Pre prípad vzniku akejkoľvek mimoriadnej udalosti sa vykonávajú najmä tieto činnosti:

- varovanie obyvateľstva a vyzozumenie osôb ohrozených mimoriadnou udalosťou a pri zmenách situácie počas vykonávania záchranných prác;
- vykonávanie prieskumu a pozorovania na postihnutom území s cieľom vyhľadať postihnuté osoby a vyznačiť životu nebezpečné úseky;
- vyslobodzovanie postihnutých osôb z trosiek zničených a narušených budov, vrakov dopravných prostriedkov, z horiacich budov a pod.;
- zabezpečenie prívodu vzduchu a vody osobám v zavalených priestoroch;
- poskytovanie prvej predlekárskej pomoci a neodkladnej zdravotníckej starostlivosti zraneným osobám
- vrátane odsunu postihnutých do zdravotníckych zariadení (vykonávajú príslušníci hasičského záchranného zboru a rýchlej lekárskej pomoci);
- lokalizácia a likvidácia požiarov ohrozujúcich postihnuté osoby a nasadené sily a prostriedky,
- vykonávanie hygienickej očisty postihnutých osôb;
- regulácia pohybu osôb a dopravných prostriedkov na postihnutom území s dôrazom na zamedzenie vstupu osôb a techniky do ohrozenej oblasti;
- uzavretie postihnutého územia;
- odsun nezranených osôb z postihnutého územia;
- núdzové zásobovanie a núdzové ubytovanie osôb, ktoré sú následkom mimoriadnej udalosti bez základných životných potrieb;
- pozorovanie postihnutého územia;
- poskytnutie veterinárnej pomoci postihnutým zvieratám a vykonanie veterinárnej očisty;
- uvoľňovanie určených cestných komunikácií a železničných tratí, vytvorenie priechodov a prejazdov potrebných na vykonávanie záchranných prác;
- zachytávanie ropných produktov na vodných plochách a tokoch;
- identifikácia, odsun usmrtených osôb;
- psychologická a duchovná pomoc.

4.2.1 Záchranné práce pri úniku nebezpečnej látky v objekte

V rámci záchranných prác sa vzhľadom na povahu a rozsah možných mimoriadnych udalostí v objektoch nakladajúcich s nebezpečnými látkami vykonávajú okrem všeobecných záchranných prác aj tieto činnosti:

- varovanie obyvateľstva a vyznamenie osôb ohrozených mimoriadnou udalosťou (vykonáva prevádzkovateľ objektu nakladajúceho s nebezpečnou látkou prostredníctvom ASV);
- individuálna ochrana osôb v kontaminovanom priestore a ich odsun (prevádzkovateľ objektu nakladajúceho s nebezpečnou látkou je povinný zabezpečiť pre svojich zamestnancov a osoby prevzaté do starostlivosti špeciálne prostriedky individuálnej ochrany; obyvateľstvo využíva improvizované prostriedky; odsun osôb z kontaminovaného priestoru zabezpečuje hasičský a záchranný zbor, polícia a prevádzkovateľ objektu);
- lokalizácia a likvidácia úniku nebezpečnej látky, zabránenie jej šíreniu (vykonáva hasičský a záchranný zbor);
- pozorovanie, monitorovanie postihnutého územia, meranie prípustných hygienických hodnôt nebezpečnej látky v ovzduší (vykonáva hasičský a záchranný zbor, prevádzkovateľ objektu, v špecifických prípadoch sa môže požadovať nasadenie Kontrolného chemického laboratória CO v Slovenskej Ľupči);
- odsun (evakuácia) nezranených osôb z ohrozeného územia (vykonáva obec v spolupráci s policajným zborom a mestskou políciou v zmysle spracovaných evakuačných plánov).

Uvedené záchranné práce sa vykonávajú predovšetkým silami a prostriedkami základných záchranných zložiek integrovaného záchranného systému vrátane využiteľných síl a prostriedkov prevádzkovateľa objektu nakladajúceho s nebezpečnou látkou a obce.

Pre zabezpečenie ochrany obyvateľstva potenciálne ohrozeného pri vzniku mimoriadnej udalosti spojenej s únikom nebezpečnej látky je obec (mesto) povinná v súlade s § 15 ods. 1 písm. g) zákona č. 42/1994 Z.z. plánovať, vyhlasovať, riadiť a zabezpečovať **evakuáciu a k tomu spracovávať plán evakuácie obyvateľstva obce**. Evakuáciu riadi obec prostredníctvom **evakuačnej komisie obce**.

Ak je evakuácia vzhľadom na veľkosť oblasti ohrozenia, vyhodnotenú prevádzkovateľom objektu nakladajúceho s nebezpečnou látkou, plánovaná v rámci obce, evakuáciu plánuje, riadi a zabezpečuje dotknutá obec (mesto) **vo svojej pôsobnosti**.

Okresný úrad Prievidza plánuje, vyhlasuje, riadi a zabezpečuje evakuáciu ak nepatrí do pôsobnosti právnických osôb, fyzických osôb – podnikateľov alebo obcí.

4.2.2 Záchranné práce pri povodniach

V čase nebezpečenstva povodne, počas povodne a po povodni v bezprostredne ohrozených alebo už zaplavených územiach sa vykonávajú tieto **povodňové záchranné práce**:

- varovanie, práce spojené s ochranou, evakuáciou obyvateľstva na nevyhnutne potrebný čas v územiach ohrozených alebo zaplavených povodňou;
- ochrana a zachraňovanie majetku na postihnutom území;
- odstraňovanie prekážok, ktoré bránia plynulému odtoku vôd;
- odsun nebezpečných látok z dosahu záplav;
- nevyhnutné práce na prístupových komunikáciách súvisiace s obnovením prístupu do sídelných celkov vrátane výstavby provizórnych mostných objektov a lávok;

- riadenie dopravy, vytyčovanie obchádzok a osadzovanie provizórneho dopravného značenia;
- ochrana vodných zdrojov a rozvodov pitnej vody, elektrickej energie, plynu a telekomunikačných sietí;
- uzatvorenie evakuovaného územia a ochrana majetku evakuovaných osôb;
- núdzové zásobovanie pitnou vodou a potravinami v postihnutých oblastiach;
- vyhľadávanie nezvestných osôb;
- odčerpávanie vody zo zatopených domov, pivníc, studní, verejnej kanalizácie, žump a iných objektov;
- hygienicko - protiepidemiologické opatrenia vyvolané povodňami;
- zabezpečenie verejného poriadku na území postihnutom povodňami;
- odstraňovanie naplavenín z domov a z iných objektov, verejných priestranstiev a z komunikácií;
- zabezpečovanie poškodených stavieb proti zrúteniu alebo ich asanácia;
- iné práce vykonávané na príkaz štátnej správy ochrany pred povodňami do odvolania stavu ohrozenia.

Povodňové záchranné práce zabezpečujú orgány štátnej správy ochrany pred povodňami a vykonávajú sa podľa spracovaných povodňových plánov záchranných prác a v mimoriadnych a odôvodnených prípadoch aj nad ich rámec prostredníctvom záchranných zložiek, orgánov územnej samosprávy a ďalších právnických osôb, fyzických osôb – podnikateľov a fyzických osôb.

Okresný úrad Prievidza má spracovaný plán ochrany obyvateľstva v podmienkach okresu Prievidza a v prípade potreby je pripravený koordinovať a riadiť záchranné práce ak nepatria do pôsobnosti obcí, iných orgánov štátnej správy alebo právnických osôb a fyzických osôb - podnikateľov.

5. Úlohy a opatrenia po vzniku mimoriadnej udalosti

Po vzniku mimoriadnej udalosti a vyhlásení mimoriadnej situácie sa vykonávajú základné úlohy a opatrenia:

- ⇒ záchranné práce silami a prostriedkami z územia, na ktorom bola vyhlásená mimoriadna situácia
  - obce, mestá, Okresný úrad Prievidza vedú zoznamy využiteľných síl prostriedkov pri záchranných prácach rámci svojho územného obvodu;
- ⇒ evakuácia
  - dotknuté obce, mestá a Okresný úrad Prievidza majú pre plánovanú evakuáciu spracované plány evakuácie v zmysle vyhlášky MV SR č. 75/1995 Z.z. o zabezpečovaní evakuácie v znení neskorších predpisov;
- ⇒ núdzové ubytovanie a núdzové zásobovanie
  - obce, mestá a Okresný úrad Prievidza majú spracovaný prehľad ubytovacích

a stravovacích zariadení využiteľných v prípade mimoriadnej udalosti na zabezpečenie núdzového zásobovania a núdzového ubytovania, ktorý je súčasťou plánu núdzového zásobovania a núdzového ubytovania;

- podľa potreby obce uzatvárajú s prevádzkovateľmi ubytovacích a stravovacích zariadení dohody o zabezpečení núdzového zásobovania a núdzového ubytovania;

⇒ použitie základných zložiek integrovaného záchranného systému a ostatných zložiek integrovaného záchranného systému

- základné zložky integrovaného záchranného systému:

- Hasičský a záchranný zbor,
- poskytovatelia záchranej zdravotnej služby,
- kontrolné chemické laboratórium CO,
- Horská záchranná služba,
- Banská záchranná služba.

- ostatné zložky integrovaného záchranného systému:

- Armáda SR
- obecné (mestské) hasičské zbory
- závodné hasičské útvary
- závodné hasičské zbory
- pracoviská vykonávajúce štátny dozor alebo činnosti podľa osobitných predpisov
- jednotky civilnej ochrany
- obecná polícia
- Slovenský červený kríž
- iné právnické osoby a fyzické osoby, ktorých predmetom činnosti je poskytovanie pomoci pri ochrane života, zdravia a majetku.

6. Podrobnosti o tom, kde sa dajú získať ďalšie informácie súvisiace s plánom ochrany

Ďalšie informácie súvisiace s plánom ochrany obyvateľstva je možné získať priamo na každom obecnom úrade alebo mestskom úrade a na Okresnom úrade Prievidza, odbore krízového riadenia.

V prípade povodňovej úlohy a povinnosti orgánov štátnej správy ochrany pred povodňami na zabezpečenie obyvateľstva pred povodňami sú dané povodňovým plánom, ktorého súčasťou je aj povodňový plán záchranných prác, ktorý spracováva obec ako povodňový orgán ochrany pred povodňami. Bližšie informácie súvisiace so zabezpečením ochrany pred povodňami je preto možné získať priamo na každom obecnom úrade a mestskom úrade, resp. na Okresnom úrade Prievidza, odbore starostlivosti o životné prostredie.

7. Odkaz na obmedzenia vyplývajúce z ochrany dôverných informácií a utajovaných skutočností.

Vyššie zverejnené informácie sú v súlade so zákonom č. 42/1994 Z.z. o civilnej ochrane obyvateľstva v znení neskorších predpisov a nevzťahujú sa na ne žiadne obmedzenia vyplývajúce zo zákona č. 215/2004 Z.z. o ochrane utajovaných skutočností a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a zákona č. 428/2002 Z.z. o ochrane osobných údajov v znení neskorších predpisov.